

Карабі-яйла відрізняється великою кількістю карстових порожнин печер, колодязів, шахт, воронок. Завдяки цьому вона дуже популярна серед спелеологів. У Кадастрі печер Криму описано 128 печер, які розташовані на Карабі-яйла. Багато горизонтальних печер, які доступні звичайним туристам, їх можна відвідувати без спеціального устаткування. Відвідування вертикальних печер потребує додаткових навчально-тренувальних занять, які проводяться перед спуском у печери.

Висновок Спелеолотуризм – вельми складний, а інколи небезпечний вид спортивної діяльності, тому використання його рекреаційно-туристичного потенціалу в АР Крим можливо разом із розвитком інфраструктури та підготовки кадрів. Разом з цим, необхідно звернути увагу на забезпечення туристичних груп необхідним спорядженням та дотримання заходів безпеки під час відвідування печер.

Література:

<http://www.onixtour.com.ua/books/crmcvs/part01.htm>

<http://kss.crimea.ua/info/history.php>

Дублянський В.Н. История украинской спелеологии / В.Н. Дублянский. –Пермь – Пермь-набережные – Пермь, 2005. – 111 с.

ПЕРЕДУМОВИ ВСТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФРАНЦІЇ

Ірина Турчик

Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка

Постановка проблеми. Зростаюча важливість глобальних зв'язків у напрямку порівняльного аналізу рекреаційно-оздоровчих систем різних країн світу вимагає вивчення динаміки змін у кожній окрема. Адже знання причин і наслідків нововведень дозволить уникнути можливим помилкам та успішно реформувати вітчизняну сферу. Проте зазначимо, що кожна держава має власні особливості, тому необдумане сліпе запозичення чужого позитивного досвіду може бути непродуктивним і навіть небажаним.

Робота виконана за планом НДР Дрогобицького державного педагогічного університету ім. Івана Франка.

Мета дослідження полягає у вивченні географічних, історичних, і соціально-економічних аспектів встановлення рекреаційної діяльності у Франції.

В ході дослідження використовувалися наступні методи дослідження: теоретичного, ретроспективного аналізу та узагальнення даних науково - методичної літератури та офіційних документів.

Результати дослідження. Сприятливі кліматичні і топографічні умови створюють французькому народу широкі можливості для проведення активного відпочинку. Широкі рівнини з Центральним Масивом та гірським плато у центрі країни займають площу практично половини Франції. Альпи є сприятливим місцем для розвитку зимових видів спорту і туризму, у Центральному Масиві також протікає велика кількість річок, якими можна сплавлятися на байдарках. Довгі узбережжя зумовили популяризацію парусного та інших водних видів спорту. Клімат – різноманітніший ніж в Україні: північно морський у Нормандії та Бретанії; континентальний – вглиб від Парижу; альпійський в гірській місцевості; середземноморський – уздовж південного узбережжя. Французи надають перевагу зимовому лижному відпочинку в Альпах та водним видам спорту на березі моря у Ландас (Атлантика) і Середземноморському узбережжі влітку.

Вся концепція французького відпочинку ґрунтується на фразі „перебування на свіжому повітрі” (le rkin air) та історично пов’язана з двома європейськими традиціями руху SPA і натуралізму, метою яких було зменшення руйнівного впливу великих міст на здоров’я молодих людей, а також їх знайомство з простими радощами життя у сільській місцевості. Слід зазначити, що французька влада визнає, що лише перебування на свіжому повітрі є недостатнім, необхідною є також рухова активність [3].

Для французів традиційним є масовий виїзд під час свят на природу у сільську місцевість. У центрі цього ритуалу лежить кемпінгування (le camping Francais). Сім’ї направляються поза межі міста, поближче до сонця, беручи разом з собою мініатюрні будиночки. Французька родина дуже змінилася з часів Другої світової війни [5]. У кінці ХХ ст. більшість французів розпочали сповідували філософію Мазо (1976), в основі якої лежить припущення, що в сучасній сім’ї дружина обов’язково повинна працювати. За таких умов, вільний час стає особливо цінним і повинен забезпечувати реалізацію власних інтересів. Це спонукало місцеві органи влади організувати дозвілля

для дітей, створюючи так звані центри канікул (centres de vacances). Одним з прикладом є поширення так званих літніх таборів (colonie de vacances), які є практично аналогом відомих американських шкільних таборів (the American camp school), в яких діти можуть перебувати впродовж усього літнього відпочинку. Переважно їх учасниками є діти з сімей із низьким соціальним становищем. Традиційно, більш забезпечені надають перевагу приватним або комерційним альтернативам. Стратегічною їх метою є звільнення батьків від опіки над дітьми, а також надання можливості дітям побувати поза межами урбаністичного міста. Завданням таборів є популяризація відпочинку на відкритому повітрі, виховання любові до природи, а також освітній, соціальний та культурний розвиток учня. Проте, у кожному таборі є обов'язкові заняття спортом. Найвідомішим є спортивний табір під назвою «Центр Спорту на відкритому повітрі у Валлон-Пон д'Арк» (Centre National des Sports de Plein Air at Vallon-Pont-D'Arc), що знаходиться в Шамоні. У сільській місцевості функціонують village de vacances (дачні велища), у яких дітям створені можливості для занять спортом [1].

Окрім зазначених форм, широкої популярності, наприклад у Нанті, набули спеціальні розважальні спортивні центри, які працюють посереді у другій половині дня. Існують центри, які діють у святкові дні для дітей віком 4-15 років [6].

З 1953 року традиційним стало проведення, так званих, «зимових занять». Під час цього вишколу діти близько місяця займаються під керівництвом вчителів та кваліфікованих лижних інструкторів. Широкої популярності набули і, так звані, «морські школи», які фінансуються державними органами управління. Так наприклад, у 1984 році близько 120 000 дітей взяли участь у 4 600 заняттях. [2].

Окрім того, функціонує програма під назвою Les Classes Transplantées: La Ville a la Campagne, сутність якої полягає у transplanting –пересуванні, тобто дітей, які живуть у містах на певний час, направляють в сільську місцевість іншого регіону. Мета програми полягає не лише у перебуванні дітей на свіжому повітрі, активному проведенні дозвілля, розширенні знань про природне середовище, але й в ознайомленні з іншими традиціями і звичаями та набутті досвіду спілкування.

У 1986 році у Франції було започатковано рух під назвою «Hors Limites» (Поза межами), витоки якого знаходяться у Бельгії. Його перший центр був побудований в 1993 році в Банасак в Канурґ на півдні

Франції. В основі руху лежить один з англійський зразків ініційованої державної програми проведення активного дозвілля молоді *Outward Bound*, яка базується на принципах філософії формування вольового характеру Курта Хана. Проте, у французькому аналогу більше уваги акцентується на ідеях національної філософії Руссо «сільської простоти» особистісної освіти у природному, відкритому середовищі [6].

Як континентальна країна, Франція підтримує тісні спортивні та рекреаційні зв'язки з іншими європейськими країнами. Особливі відносини налагоджені з Великобританією та Ірландією, щодо розвитку регбі та кінних перегонів, популяризації зимових видів спорту та туристичного потенціалу Альп, а також приваблення туристів середземноморськими курортами.

Висновок. Таким чином, встановлено, що сприятливі географічні умови, історичні та соціально економічні аспекти створили французькому народу широкі можливості для занять рекреацією. Особливої поширеності набули зимові та водні види спорту. Традиційним стала організація державою різноманітних форм програм залучення до масового активного відпочинку населення.

Література

1. Callaway C., Twitchell R. Developing character and leadership using intramural and recreation sports programs // *Journals of Physical Education Recreation and dance.* – 1987. - №2. – P.12-13
2. Cook M. French culture since 1945. In: Greaves A.(Ed). *Sport in France.* Logman, 1993. - p. 170
3. Davis B., Bull R., Roscoe D. *Physical Education and Study of Sport.* – London: Harcourt Health Sciences, 2002. – 640 p.
4. Goudas M., Biddjes S. Pupil perception of enjoyment in Physical Education // *Physical Education Review.* – 1993. - №16. – P.9 – 10.
5. Hantrais L. *Leisure and the family in contemporary France*// *leisure Studies* | Polytechnic of North London. – London, 1982. – P.16
6. Smith P. The French experience. *Bulletin of Physical Education* 34(3). – P.212-217